

Informācija par radiācijas drošības nosacījumiem koksnei, kas ievesta Latvijā no citas valsts

1. Vispārīga informācija

Ministru kabineta 15.09.2020. noteikumi Nr. 576 «Prasības aizsardzībai pret jonizējošo starojumu, ko izraisa radionuklīda cēzija 137 saturs koksnē, kas ievesta Latvijā no citas valsts» (spēkā no 01.04.2021.) (turpmāk – MK noteikumi Nr.576) nosaka radiācijas drošības nosacījumus koksnes ievēšanai no citām valstīm Latvijā un šādas koksnes sadedzināšanas nosacījumus.

Prasības attiecas uz sekojošu koksni, kuru ievēd Latvijā no jebkuras valsts (ja kravas vērtība pārsniedz 300 eiro):

Nr.	Koksne	Kombinētās nomenklatūras kods
1.	Malka apaļkoku, pogaļu, zaru, žaģaru saišķu vai tamlīdzīgā veidā	1.1. 4401 11 00 (skujkoki) 1.2. 4401 12 00 (lapu koki)
2.	Koka šķeldas vai skaidas	2.1. 4401 21 00 (skujkoku koksnes) 2.2. 4401 22 00 (lapu koku koksnes)
3.	Zāģskaidas un koksnes atlikumi, kas aglomerēti apaļkoku, briķešu, granulu vai tamlīdzīgā veidā	3.1. 4401 31 00 (koksnes granulas) 3.2. 4401 39 00 (citādi)
4.	Zāģskaidas un koksnes atlikumi, kas nav aglomerēti	4.1. 4401 40 10 (zāģskaidas) 4.2. 4401 40 90 (citādi)

2. Prasības koksnes ievēšanai Latvijā

2.1. Koksni ievēd Latvijā izmantošanai par biomasas kurināmo

Šādā gadījumā jābūt veiktai sausas koksnes radioloģiskajai pārbaudei attiecībā uz radionuklīdu cēzija Cs-137 (turpmāk – radionuklīds Cs-137). Sausa koksne – koksne, kas izkarsēta līdz pastāvīgam parauga svaram.

Koksnes radioloģisko pārbaudi veic:

- koksnes nosūtītājvalsts akreditētā laboratorijā;
- laboratorijā, kas akreditēta Latvijā;
- laboratorijā, kas akreditēta citā Eiropas Ekonomikas zonas valstī.

Koksnes kravas dokumentiem pievieno **radioloģiskās pārbaudes dokumentu**, kurā norādīta radionuklīda Cs-137 īpatnējā radioaktivitāte kravā. **Radioloģiskās pārbaudes dokuments**, piemēram, ir akreditētas laboratorijas izsniegta radiācijas pase vai koksnes nosūtītājvalsts mežniecības izsniegts dokuments ar atsauci uz attiecīgu akreditētas laboratorijas dokumentu, vai cits dokuments, kurā norādīta kravas īpatnējā radioaktivitāte.

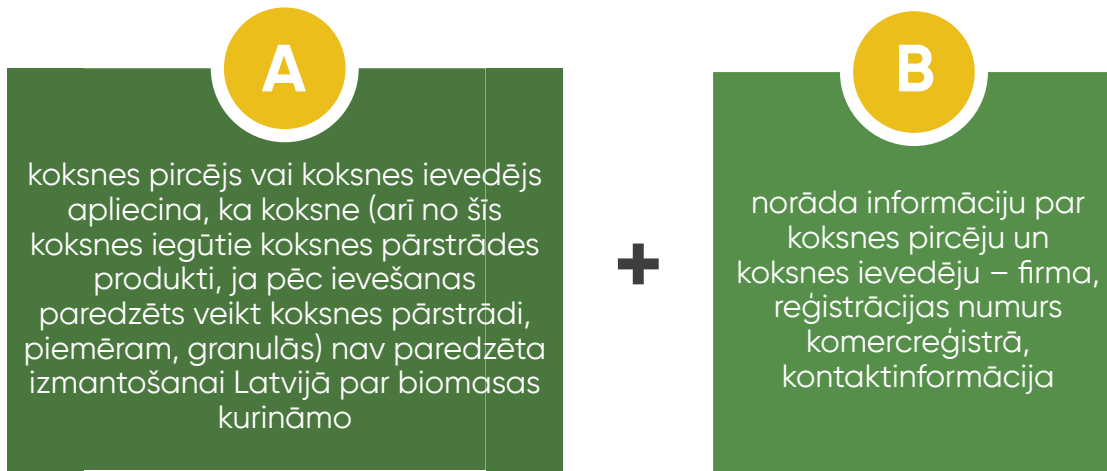
Katras koksnes kravas pavaddokumentiem pievieno radioloģiskās pārbaudes dokumenta oriģinālu vai apliecinātu kopiju (papīra dokumenta formā), kas apstiprina, ka koksnes kravā radionuklīda Cs-137 īpatnējā radioaktivitāte nepārsniedz 10 Bq/kg sausā koksnē. Radioloģiskās pārbaudes dokumenta kopiju apliecina organizācija, kas dokumentu izsniegusi, vai koksnes ievadējs.

Ja koksni ievad no valsts, kas nav Eiropas Ekonomikas zonas valsts, un laiž brīvā apgrozībā, koksnes ievadējs muitas deklarācijai pievieno radioloģiskās pārbaudes dokumentu.

Koksnes kravu, kurā radionuklīda Cs-137 īpatnējā radioaktivitāte pārsniedz 10 Bq/kg sausā koksnē, aizliegts ievest Latvijā izmantošanai par biomasas kurināmo!

2.2. Koksne nav paredzēta izmantošanā Latvijā par biomasas kurināmo

Ja koksni nav paredzēts izmantot par kurināmo Latvijā, koksnes ievadējam ir jānodrošina, ka kravai ir pievienots **apliecinājuma dokuments**, kurā:

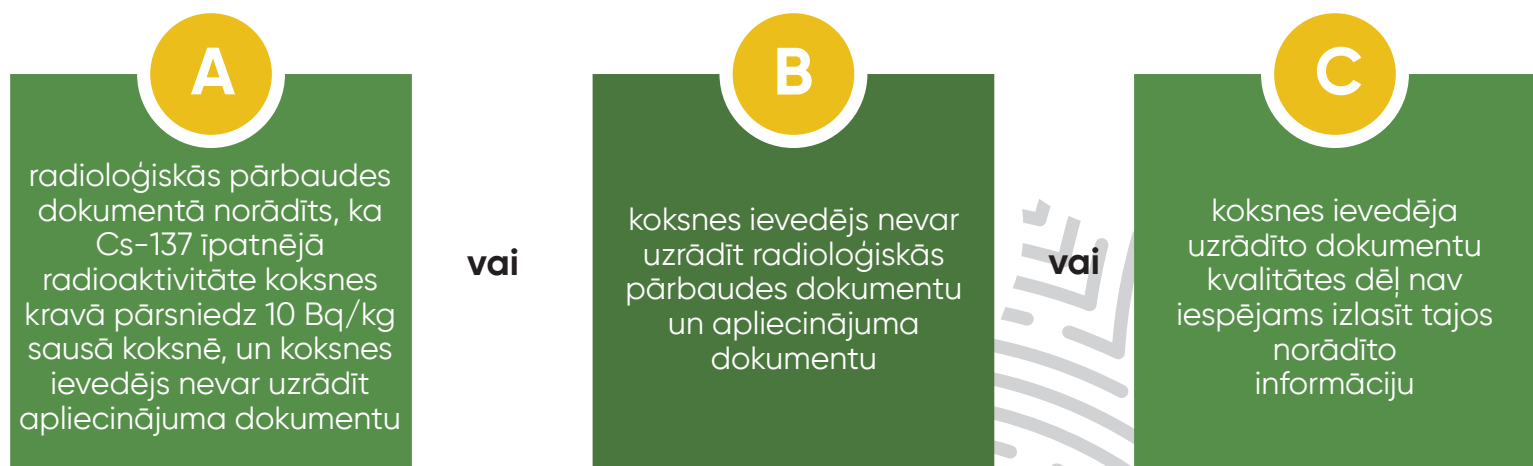
Katras kravas pavaddokumentiem pievieno apliecinājuma dokumenta oriģinālu vai apliecinātu kopiju (papīra dokumenta formā, latviešu vai angļu valodā). Apliecinājuma dokumenta kopiju apliecina organizācija, kas dokumentu izsniegusi, vai koksnes ievadējs.

Ja koksni ievad no valsts, kas nav Eiropas Ekonomikas zonas valsts, un laiž brīvā apgrozībā, koksnes ievadējs muitas deklarācijai pievieno apliecinājuma dokumentu.

Pielikumā ir apkopota informācija par nepieciešamajiem dokumentiem, ievadot koksni Latvijā saskaņā ar MK noteikumiem Nr.576.

2.3. Gadījumi, kad koksnes kravas laišana brīvā apgrozībā Latvijā nav atļauta

Nav atļauta koksnes kravas laišana brīvā apgrozībā Latvijā, ja muitas amatpersona konstatē, ka:

3. Koksnes kravas nodošana

Svarīgi atcerēties, ka komersants, nododot koksnes kravu pircējam, kopā ar kravu nodod radioloģiskās pārbaudes dokumentu (ja koksni paredzēts izmantot kā kurināmo) un apliecinājuma dokumentu (ja koksni nav paredzēts izmantot kā kurināmo).

Koksnes pircējam jāglabā radioloģiskās pārbaudes dokumentu un apliecinājuma dokumentu 5 gadus no koksnes kravas saņemšanas dienas un pēc pieprasījuma jāuzrāda Valsts vides dienestam.

4. Koksnes atgriešana

Ja konstatēts, ka koksnē, kas no citas valsts ievesta Latvijā un paredzēta izmantošanai par biomasas kurināmo, radionuklīda Cs-137 īpatnējā radioaktivitāte pārsniedz 10 Bq/kg, koksnes ievadētājam jānodrošina, ka koksni **nekavējoties, bet ne vēlāk kā mēneša laikā nosūta atpakaļ nosūtītājam.**

5. Prasības sadedzināšanas iekārtu operatoriem, kas izmanto ievesto koksni kā biomasas kurināmo

Sadedzināšanas iekārtas operatoram:

A

pie katras koksnes kravas, kas ievesta no citas valsts, jāprasa no koksnes pārdevēja radioloģiskās pārbaudes dokumentu un dokumentu jāuzglabā 5 gadus

B

no citas valsts ievestu koksni atļauts izmantot par kurināmo, ja koksnei veikta radioloģiskā pārbaude **akreditētā** laboratorijā un pārbaude apliecina, ka radionuklīda Cs-137 īpatnējā radioaktivitāte **nepārsniedz 10 Bq/kg** sausā koksnē

Piezīme:

Ja tiek sadedzināti koksnes pārstrādes blakusprodukti vai atlikumi, un pastāv iespēja, ka koksne, no kuras tie iegūti ir no citas valsts, ir jānodrošina, ka pirms sadedzināšanas attiecīgajiem koksnes blakusproduktiem vai atlikumiem veikta radioloģiskā pārbaude, kas apliecina, ka Cs-137 īpatnējā radioaktivitāte nepārsniedz 10 Bq/kg sausā koksnē.

Sadedzināšanas iekārtas, kuras nominālā ievadītā siltuma **jauda ir lielāka par 5 MW**, operators, kas izmanto no citas valsts ievestu koksni par kurināmo:

A

reizi mēnesī apkures sezonā (no oktobra līdz aprīlim) veic koksnes sadedzināšanas rezultātā radīto pelnu Cs - 137 īpatnējās radioaktivitātes pārbaudes

B

Cs - 137 īpatnējās radioaktivitātes pārbaudes dokumentus glabā 5 gadus un pēc pieprasījuma uzrāda Valsts vides dienestam

Pelnu īpatnējās radioaktivitātes pārbaudes veic laboratorijā, kas **akreditēta** Latvijā vai citā Eiropas Ekonomikas zonas valstī.

Piezīmes:

- pelnu īpatnējās radioaktivitātes pārbaudē testē vienu pelnu paraugu ar tādu tilpumu, kas attiecīgajai laboratorijai nepieciešams pārbaudes veikšanai;
- sausi pelni – koksnes pelni, kas izkarsēti līdz pastāvīgam parauga svaram;
- Cs - 137 īpatnējās radioaktivitātes pārbaudes veic vieglajiem pelniem vai, ja iekārtā nav uzstādīti atsevišķi vieglo pelnu uztveršanas dūmgāzu filtri, smagajiem pelniem.

Ja koksnes pelnos konstatētā radionuklīda **Cs-137 īpatnējā radioaktivitāte ir 10 000 Bq/kg sausos pelnos vai lielāka**, sadedzināšanas iekārtas operators **nekavējoties ziņo Valsts vides dienestam**. Šādā gadījumā pelni ir jāapsaimnieko atbilstoši normatīvajiem aktiem par prasībām darbībām ar radioaktīvajiem atkritumiem un ar tiem saistītajiem materiāliem.

Tabulā norādīti koksnes pelnu apsaimniekošanas veidi, ņemot vērā konstatēto radionuklīda Cs-137 īpatnējo radioaktivitāti.

Nr.	Koksnes pelnu apsaimniekošana	Cs - 137 īpatnējā radioaktivitāte, Bq/kg (sausos pelnos)
1.	Pelnus apsaimnieko atbilstoši normatīvajiem aktiem par prasībām darbībām ar radioaktīvajiem atkritumiem un ar tiem saistītajiem materiāliem	≥ 10 000
2.	Pelnus var apglabāt sadzīves atkritumu poligonā vai izmantot pārsegumu veidošanai sadzīves vai bīstamo atkritumu poligonā	< 10 000
3.	Pelnus var izmantot lauksaimniecībā un mežsaimniecībā atbilstoši normatīvajiem aktiem attiecīgajā nozarē	≤ 1 000

**Informācija par nepieciešamajiem dokumentiem, ievedot koksni Latvijā
saskaņā ar Ministru kabineta 2020.gada 15.septembra noteikumiem Nr. 576 "Prasības aizsardzībai pret
jonizējošo starojumu, ko izraisa radionuklīda cēzija 137 saturs koksnē, kas ievesta Latvijā no cita
valsts"**

Ievedot koksnes kravas (ja vērtība pārsniedz 300 eiro) Latvijā, ir nepieciešams viens no dokumentiem:

Radioloģiskās pārbaudes dokuments (ja koksni plānots izmantot kā biomasas kurināmo Latvijā)	Apliecinājuma dokuments (ja koksni nav plānots izmantot kā biomasas kurināmo Latvijā)
<p>Dokumentā jāpievērš uzmanība:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vai dokumentu ir izsniegusi akreditēta laboratorija vai citā veidā ir atsauce uz akreditētas laboratorijas izdotu dokumentu? • Vai ir norādīta izmērītā radionuklīda Cs-137 īpatnējā radioaktivitāte sausā koksnē? • Vai cēzija Cs-137 īpatnējā radioaktivitāte nepārsniedz 10 Bq/kg sausā koksnē? <p>Ja pārsniedz 10 Bq/kg, tad koksnes kravu aizliegts ievest Latvijā izmantošanai par biomasas kurināmo!</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vai dokumentam ir paraksts, tā atšifrējums, vieta un datums? • Vai nav pārsniegts derīguma termiņš, ja tāds ir norādīts? 	<p>Dokumentā jāpievērš uzmanība:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vai ir norādīta informācija par koksnes ievadēju – firma, reģistrācijas numurs komercreģistrā, kontaktinformācija? • Vai ir norādīta informācija par koksnes pircēju (ja tas koksnes ieviešanas brīdī ir zināms) – firma, reģistrācijas numurs komercreģistrā, kontaktinformācija? • Vai dokumentā ir apliecinājums no koksnes pircēja vai koksnes ievadēja, ka koksne nav paredzēta izmantošanai Latvijā par biomasas kurināmo? • Vai dokumentam ir paraksts, tā atšifrējums, vieta un datums? • Vai nav pārsniegts derīguma termiņš, ja tāds ir norādīts?

- Dokumentu sagatavo papīra dokumenta formā vai elektroniska dokumenta veidā.
- Apliecinājuma dokumentu sagatavo latviešu vai angļu valodā.
- Dokumentu (oriģinālu vai apliecinātu kopiju (papīra dokumenta formā)) pievieno kravas pavaddokumentiem. Kopiju apliecina organizācija, kas dokumentu izsniegusi, vai koksnes ievadējs.

Gadījumos, ja koksni ievad no valsts, kas nav Eiropas Ekonomikas zonas valsts, un laiž brīvā apgrozībā, šo dokumentu pievieno muitas deklarācijai.

- ⚠ Nav atļauta koksnes kravas laišana brīvā apgrozībā Latvijā, ja muitas amatpersona konstatē, ka:
- radioloģiskās pārbaudes dokumentā norādīts, ka radionuklīda Cs-137 īpatnējā radioaktivitāte koksnes kravā pārsniedz 10 Bq/kg sausā koksnē, un koksnes ievadējs nevar uzrādīt apliecinājuma dokumentu;
  - koksnes ievadējs nevar uzrādīt radioloģiskās pārbaudes dokumentu un apliecinājuma dokumentu;
  - koksnes ievadēja uzrādīto dokumentu kvalitātes dēļ nav iespējams izlasīt tajos norādīto informāciju.

